

Kortprosa

For kortprosagenren gælder:

- a: Teksten er kort og koncentreret og fokuserer på “øjeblikke” fremfor “handlingsforløb”.
- b: Der kan være ÅBNE SLUTNINGER.
- c: Der er 2 slags kortprosa: Realistiske og fantastiske.
- d: Der SKAL læses og tolkes mellem linjerne. Dvs. der er “TOMME PLADSER”.
- e: Der er en klar pointe i teksten.
- f: Kortprosa kan fastfryse “øjeblikke” og vende “op og ned” på VÆSENTLIGT og UVÆSENTLIGT.
- g: Begynder “in media res” dvs. “lige på og hårdt”.
- h: Vil ofte “vise” noget fremfor at “fortælle” noget.

Samlingens titel, *Grænsebørn*, er betegnelsen på børn, som enten er presset ud mod en grænse fysisk eller psykisk, eller selv opsøger grænsen for hvad de kan moralsk, etisk, fysisk eller i kraft af at de er børn. De enkelte titler er tvetydige og skal fortolkes i forhold til hver enkelt tekst. Hvor er der en grænse i fortællingen?

- 1) Tegn et isbjerg og lav et kort resume
- 2) Beskriv hovedpersonen og fortællersynsvinkel
- 3) Beskriv personerne, som hovedpersonen er i kontakt med
- 4) Beskriv miljøet
- 5) Fortolkning –
 - a) Hvilket problem kommer frem i teksten?
 - b) Digt med – hvad er gået forud for teksten, hvad sker der senere?
 - c) Hvornår kommer pointen i teksten frem?
 - d) Hvad fortæller titlen i forhold til pointen?
 - e) Hvad vil forfatteren kritisere eller afsløre med sin tekst?
- 6) Illustrationer – find den illustration, der illustrerer teksten. Er forholdet symmetrisk (billederne viser det samme som teksten fortæller med ord), udvidende (billederne udvider teksten og fortæller måske mere) eller modsætningsfyldt (her viser billederne noget helt andet og måske modsat af teksten)?
- 7) Lav kortprosaen om til et digt, hvor pointen/problemet er synligt

Besøget

Henrik var ikke hans rigtige far. Henrik var Simons far. Simon var Antons bedste ven. De var altid sammen. Anton ville hellere være hjemme hos Simon end hjemme hos sig selv. Anton legede altid den samme leg, en hemmelig leg, ikke engang Simon kendte den. Anton legede, at Simon var hans storebror, og at Henrik var hans far. Henrik var alle tiders, fordi han var sådan, som han var. Han gik og rodede med sin bil, eller han sad og læste avis og drak ti kopper kaffe. Anton faldt til ro, straks han kom over til Simon. Hvis bare ikke Simons mor havde været der. Hun var altid så tavs. Det var, som om hun krævede at være alene og derfor aldrig hørte, når nogen sagde *hej*. Hun smilede aldrig til ham. Som Henrik gjorde. Da han ville gå over til Simon, sagde mor: – Du skal ud og besøge Kasper i dag. Han havde glemt det. – Jeg vil ikke, sagde han. – Jamen, det er du nødt til, sagde mor, – du besøgte ham heller ikke i sidste uge. – Jeg vil ikke, sagde Anton. – Men du skal, sagde mor, – det ved du godt, ellers bliver Kasper frygtelig skuffet. Mor skulle ikke engang med. De sad i det der pisseuhyggelige rum. Der var ikke engang vinduer. – Nå, kammerat, hvad så? sagde Kasper. På hans ene hånd var der en tatovering. Som en blodplet, der ikke kunne vaskes af.

Selvforskyldt

Et eller andet sted forstod han dem godt. Hvad skulle de stille op med ham? Han havde for let ved at lyve, hvis det kunne redde ham. Det kunne det nu aldrig. Han havde også hugget penge, så han bebrejdede dem ikke noget. Nu havde han masser af tid til at tænke sig om, for de ville ikke komme tilbage foreløbig. Det kunne måske få ham på bedre tanker? Lige nu, sådan på stående fod, kunne han ikke huske, hvad han havde gjort forkert. Det kunne være så meget. Hvad skulle han bruge det til? Nu sad han der, og der ville han altså blive siddende et stykke tid endnu. Først var han naturligvis rasende. Ja, han græd af raseri, men det var for dumt, så faldt han til ro. Han startede med at hade dem begge to og ønske dem døde, men så forstod han dem. Han kunne sætte sig i deres sted. Han besluttede derfor, at det skulle være slut. Han skulle nok tænke sig om en anden gang. Han ville tale sandt og holde op med at stjæle. Han ville ikke rode sig ud i slagsmål, passe sine lektier, være, som de gerne ville have ham. Det lettede sørme. Han forsøgte at massere sine hænder. Det føltes, som om hans fingre »sov«. Fandens også. Han havde en lang nat foran sig, flere timer endnu, og det var umuligt at få de knuder op, som far havde bundet.

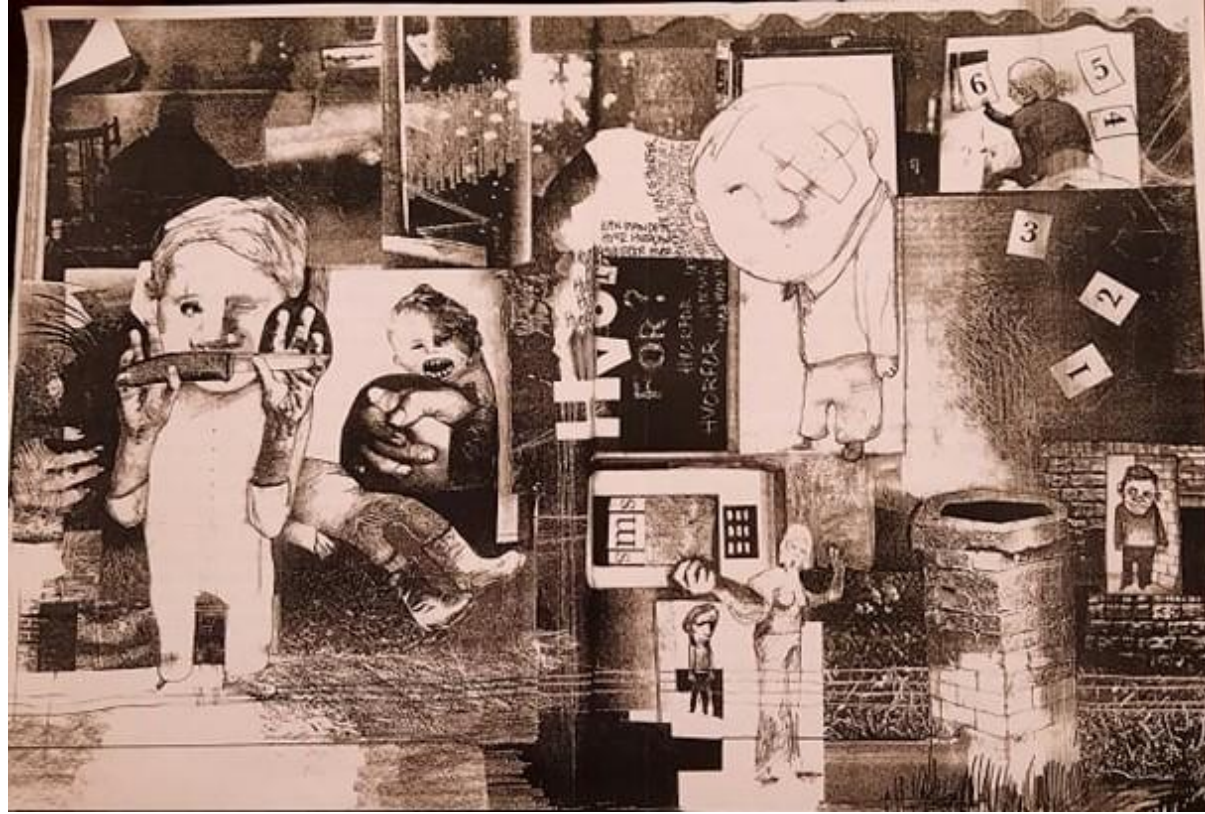

Lærestreg

Han syntes ikke rigtig, han havde gjort noget forkert, ikke før bagefter, da de begyndte at snakke om det, fordi det havde stået i avisen. Han kom til at tænke på, at han havde grinet, fordi det simpelthen var så komisk, da fyren skvattede ud over kanten og røg i åen. Hans ansigtsudtryk, overraskelsen da han ramte vandet og begyndte at fægte med armene. Fyren var en udmærket svømmer, og vandet var ikke koldt på denne årstid. Så blev det selvfølgelig for meget, da de slog fyren over fingrene med deres bæltter, så han blev nødt til at give slip og måtte opgive at komme op af vandet. Men det var på en måde stadigvæk grinagtigt, fordi fyren nærmest kom til at se trist ud som en hund, når den sidder og skider. En slags flovhed. Måske fordi fyren ellers altid var sådan en, der var ovenpå. Han fik sig bare en lærestreg. Det blev naturligvis for meget, da de pressede hans hoved under vandet, for nu var han tydeligvis træt, men igen, det var først bagefter, at det sådan for alvor gjorde indtryk, da mor sagde, at det var tragisk, og så videre. Han følte virkelig ikke, at han havde ret meget med det at gøre. Han så det som en slags spil. Det var ligesom film eller noget i tv. Egentlig uvirkeligt. Det sagde han hele tiden til sig selv.

Smerten

Han blev ved med at have ondt, især oppe i hovedet. Lægen kunne ikke finde ud af, hvad han fejlede. Lægen troede vist, det var noget, han fandt på for at opnå et eller andet. At han bare var forkælet. Mor orkede til sidst ikke at høre på det. Far sagde ligeud: – Ja, ja, du har ondt, vi ved det godt, Thomas, det er synd for dig. Smerten sad for det meste inde bag øjnene, men også i maven og i brystet. Smerten rutsjede op og ned og rundt i hele kroppen, men altså mest oppe i knolden. Tit vågnede han midt om natten, fordi han ikke kunne holde det ud. Så lå han og stirrede op i loftet i timevis. Kikkede på uret. Natten var utrolig lang, og hvis ikke lægen kunne hjælpe ham, hvem kunne så? Det kunne han sely, fandt han ud af. Det skete en dag, hvor han skulle skære et stykke snor over med sin lommekniv og skar sig i håndfladen. Han kunne ikke blive fri for smerten, men han kunne dæmpe den. Han kunne flytte den, så den var til at hamle op med. Herefter blev det lidt lettere. Nu vidste han, hvad der skulle gøres, hvis det blev for slemt. Selvfølgelig syntes mor og far, at det var underligt. De snakkede meget om det. – Det ender altså med, at jeg tager den kniv fra dig, sagde far, – nu er det tredje eller fjerde gang, du skærer dig.

Slut

Hun ville vide, hvor han havde været, og kikkede på uret. Han kunne mærke, at hun var sur. Han så på sit ur. Der var et kvarter til, de skulle spise. Han var ikke kommet for sent. Han havde været hos Jonas, mens hun troede, at han havde været sammen med Christian. Sådan var der så meget, men det ville hun have en forklaring på. Igen. Gik hans ur forkert? Nej. Og det kunne vel være lige meget, om det var Jonas eller Christian, han var sammen med, hun kendte ingen af dem. Men hun ville vide, hvor han havde været, hvem han havde været sammen med, og hvor lang tid han regnede med at være borte. Han skulle ikke bare tro, at alt var i orden, hvis blot han troppede op til spisetiderne. Det var aldeles ikke et pensionat, han boede på. Uanset hvor meget han forklarede, at han bare havde været sammen med en kammerat, så var det ikke nok. Han burde have ringet, det var vel for pokker derfor, han havde en mobiltelefon. Hun pointerede, at hun aldeles ikke var vred, der skulle bare være orden i tingene. Han kunne for eksempel have sendt hende en sms, hvis han virkelig ikke havde tid til at snakke. – Forstår du det? sagde hun. – Du ved ikke, hvordan det er at gå her. Da han var kommet i seng, skrev han en sms: *Om to minutter er jeg væk.*

Fornemmelse

De var begyndt at drikke inde i stuen. De havde ellers lovet at holde op. Det havde de lovet før. Ja, masser af gange. Det var bare tomme ord. De drak, mens de så fjernsyn. Måske ville de senere se de ækle film. Dem hadede hun, de var virkelig modbydelige. Hun forstod ikke, at voksne var sådan. At det skulle være så ækelt. De drak kun øl, indtil videre, senere ville de måske drikke whisky. Hun åbnede begge vinduerne i sit værelse. En kold vind strøg ind. Der var is på vandet i fuglebadet. Gardinerne rystede i vinden. Far havde sendt hende i seng med en håndbevægelse. Uden et ord. Et vink med hånden som betød: Skrub i seng. Hun trak ikke af tøjet, hun tog tværtimod mere tøj på. De ville drikke, indtil mor faldt i søvn. Hun trak flyverdragten over den tykke trøje og cowboybukserne. Dynejakken var svær at få udenpå. Hun klemte fødderne ned i støvlerne, og hun frøs ikke, selv om det var meget koldt i værelset nu. Hun kravlede op i sin seng med hue og vanter på. Og halstørklæde. Ned under dynen. Gardinerne fløj rundt som hvide ånder. Hun tænkte på, at der var is på fuglebadet. At alt var frosset derude. Det eneste, hun hørte, var fjernsynet. Hun lå og ventede. Hun vidste, at hun aldrig ville kunne falde i søvn. Lidt efter nåede kulden frem.

Sygdom

Det var et ordentligt sæbeøje, han havde fået. Han behøvede ikke se sig selv i spejlet, det kunne mærkes helt ud i ørerne. Det dunkede. Det stak i øjet. Noget ville ud, det blå og det sorte. Ud. Han kunne ikke gå i skole med det øje. Han havde efterhånden brugt alle undskyldningerne. Han var nødt til at blive hjemme. Det samme mente mor. – Du er nødt til at blive hjemme i dag, sagde hun. – Ja, jeg tror også, jeg bliver hjemme i dag, sagde han. – Du har jo din computer, sagde hun. – Ja, sagde han, – og min mobiltelefon. – Jamen, så må du have det så godt imens, sagde mor, – bliv inde på dit værelse, lås døren. Snak ikke med ham. Du ved, hvordan han er. Han er da også ked af det. Det var for pokker et uheld. – Ja, okay, sagde han. Han ville ikke blande skolen ind i det. Det kom ikke dem ved. Det sagde mor også. De ville bare komme rendende fra kommunen. Alt ville blive endnu mere besværligt. Han sendte en sms til Konrad. *Jeg har halsbetændelse. Lad det gå videre.* Lidt senere kom der en besked fra Konrad. *Nå, så det har du.* Det havde han, og det ville han føre bevis for. Han trak alt sit tøj af og satte sig ud i sneen. Han så på uret. Mere end et kvarter kunne han ikke holde til. Mon ikke det var nok?

Damer

Damen, der sad ved telefonen, var flink. Maja snakkede meget med hende. Somme tider sent om aftenen. Af og til om formiddagen. Hun følte efterhånden, at hun kunne sige alt. Det var rart at have nogen at snakke med. Når hun lukkede øjnene, kunne hun se, hvem det var, hun talte med. En sød dame med krøllet hår og briller. Damen fra skolen var også meget sød. Man skulle tro, de var søstre. Hun lyttede altid alvorligt og smilede også meget. Det var rart. Maja stolede efterhånden fuldstændig på de to damer. – Du skal bare ringe, sagde telefondamen, – hver gang du føler trang til at snakke. Jeg har altid tid. Så må vi se, hvad vi kan gøre. Det var rart at vide. – Du skal bare komme til mig, sagde skoledamen, – du skal ikke være bange, jeg tager en snak med din mor og far en af de nærmeste dage, det skal nok gå i orden, alt sammen. Det stolede hun på. Der kunne gøres noget. Der var ingen grund til at fortvivle eller tude over det. Selv om mor og far var rasende over, at damen fra skolen kom for at snakke med dem. Men det var alligevel ikke blevet meget bedre. Det var, som om der ikke rigtigt skete mere. Hun talte med de to damer igen, og hun ventede. Det gjaldt nok bare om at være tålmodig. I morgen ville hun ringe igen. Eller måske i overmorgen.

Storesøster

Det var ikke første gang, hun var i det mørke. Hun var der næsten altid, selv når solen skinnede på hende. Hun kikkede gennem et fintmasket net, som om hun var en fisk. Der var altid »noget« mellem hende og verden. Nu skulle hun ikke se dem i hvor lang tid? Hun vidste det ikke. Måske kom hun aldrig til at se dem mere. Det var vel det bedste. Det sagde den gråhårede dame til hende: – Det er for dit eget bedste, Camilla. Nu må det høre op, du kan heller ikke holde til det. Du bliver syg. Damen var sød nok, alligevel brød hun sig ikke særligt om hende. Hvad vidste hun om, hvad der foregik? Hun ville hellere ... nej, hun vidste ikke, hvad hun hellere ville. Det var nok sidste gang, hun så dem. Hun havde det på fornemmelsen, derfor ville hun også godt have sagt farvel. Det fik hun ikke lov til. For hendes egen skyld. Nu kunne mørket blive tættere. Men hun blev ved med at se mors øjne. Mor kæftede altid op, skældte ud, kaldte hende alt muligt grimt, forbandede hende ligefrem, men hendes øjne sagde noget andet. Der var noget blødt, noget ømt i dem. Hun ville holde fast i det. Nu sad hun igen bag i den bil. Hun vidste ikke, hvor de ville køre hende hen. Hvor hun skulle være. Og hvad med de små? Hvor skulle de mon være?

Hjemkomst

Det var selvfølgelig værst om natten, fordi han somme tider vågnede og straks kunne fornemme, at hun ikke var kommet hjem. Han behøvede ikke engang rejse sig for at se efter. Det gjorde han nu alligevel, for tænk hvis hun bare lå og sov. Hun var der ikke. Dynen lå stramt over madrassen. Han kunne se det uden at tænde lyset. Der faldt lys ind i soveværelset fra en Matasreklame udenfor. Han hadede det værelse. Det var grimt. Det skulle vist forestille at være stemningsfyldt. Ækelt var det. Han gik tilbage til sit eget værelse og så på vækkeuret. Det viste halv fire. Nu kom hun sikkert ikke, før der blev lyst. Det var aldrig til at vide. Han forsøgte at tænke på noget godt, men når han var trist og bange, kunne han udelukkende tænke på noget dårligt. Det var der masser af. Det stod ligefrem i kø om natten. Hørte han nogen på trappen, satte han sig straks op i sengen, lysvågen. Døren gik. Der lød et klik. Det var lyset på trappen. Der kom nogen. Da han hørte stemmerne, en dyb stemme, håbede han, at de ville fortsætte ovenpå. Men så blev nøglen sat i hullet. Det havde været bedre, om hun slet ikke var kommet. Ja, det var bedre, om hun havde været død. Han famlede i skuffen efter ørepropperne. Og tørklædet. Og de to puder.

